

✙
ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРАОВАЧКЕ

СВЕТИ ГАВА ГОРЊОКАРАОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XX • БРОЈ 44 • ЈУЛ 2022

**Храм Св. Апостола Петра и Павла у Личком Петровом Селу,
које ове године прославља јубилеј 230 година од оснивања села**

На насловној страни: Икона Св. Мученика Јастребарских
и обновљена панагија Св. Свештеномученика Саве Горњокарловачког

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартирија“

Предсједник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
мр Наум (Милковић)

Чланови редакције:

протојереј-ставрофор Славиша Симаковић
јереј Саша Лончина
ђакон Будимир Кокотовић
чтец Марко Поповић
гђица. Сњежана Орловић
гђа. Љубинка Тошева Karpowicz

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“
Вјекослава Клаића 4а

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: casopis@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС
ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА XX • БРОЈ 44 • ЈУЛ 2022 •

Архиепископ пећки, митрополит београдско-карловачки и
патријарх српски Г.Г. ПОРФИРИЈЕ
**ПОСЛАНИЦА ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ
ВАСПОСТАВЉАЊА СРПСКЕ
ПАТРИЈАРШИЈЕ 1920-2020**

.....СТР. 2

Епископ горњокарловачки Симеон (Злоковић) 1951-1990
НЕОДОЉИВА ЈЕ СНАГА ВЕРЕ

.....СТР. 5

Ђакон Будимир Кокотовић
**ИСТОРИЈА БИБЛИОТЕКЕ ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ**

.....СТР. 8

Јереј Саша Лончина
**НОВОПРОСИЈАВШИ СВЕТИТЕЉИ
СА ПОДРУЧЈА ЕПИСКОПИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ**

.....СТР. 15

Протојереј Андреј Ткачов
ДЕТИЊСТВО ЈУЧЕ И ДАНАС

.....СТР. 20

Протојереј Андреј Овчинников
НЕ ОСУЂУЈТЕ!

.....СТР. 24

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ
Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке

.....СТР. 27

ПОРФИРИЈЕ,

по милости Божјој православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим архијерејима сабраним на редовно годишње заседање Светог Архијерејског Сабора, упућује ову пастирску посланицу свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве поводом прослављања стогодишњице васпостављања канонског јединства Српске Патријаршије

Са радошћу вас, драга децо духовна, поздрављамо из једног од три историјска седишта српских патријараха, из Богом благословених Сремских Карловаца, где литургијски свечано прослављамо велики јубилеј који због епидемије нисмо могли да обележимо 2020. године, стогодишњицу обнове древне Пећке Патријаршије, односно уједињења свих српских црквених области, дотад у различитим статусима и јурисдикцијама, у једну и јединствену Српску Патријаршију.

Велика је наша радост у Духу Светоме зато што, молитвено помињући наше оце који су баш у Карловцима прогласили велико дело васпостављања јединства Српске Православне Цркве, имамо на уму да смо духовни потомци оних који су у овај део наше данашње Србије донели име Христово и организовани црквени живот још у апостолско доба. Апостол Павле у Посланици Римљанима поздравља Андроника, првог епископа античког Сирмијума, данас оближње Сремске Митровице, седишта древне епископије. У Сирмијуму, једној од четири престонице Римског Царства, у Диоклецијано-вим гоњењима су мученички венац задобили светитељи Божји епископ Иринеј, ђакон Димитрије, петорица каменорезаца са Фрушке Горе и многи други чија се имена налазе у именословима светих, а још више је оних чија имена нису записана, али су Богу позната. Као њихови наследници и баштиници, 1500. лета Господњег сремску епископију, сада на немањићком корену, поново успостављају изобиљем таланата од Бога благословени свети из рода Бранковића. Из дивних фрушкогорских манастира, које су подигли или обновили, из врдничког кивота

светога кнеза Лазара, јазачког кивота светога цара Уроша Немањића и из крушедолских кивота светих Бранковића, никла је Карловачка митрополија, а потом и Патријаршија, која је изградила чврсто црквено устројство, али и била кључни покретач духовног и свеукупног друштвеног и културног развоја нашег народа све до победе у Великом рату.

Српска Православна Црква је, од незаконитог и насилног укидања Пећке Патријаршије 1766. године, живела подељена у митрополије и епископије у границама различитих држава, али се и у тим условима свака црквена организациона јединица старала да очува духовни и национални идентитет своје пастве, да обезбеди опстанак српскога народа. То је чинила по цену највећих жртава, непрестано разгоревајући пламен наде да ће се сви православни Срби поново сабрати под омофором и пред троном српског просветитеља, светитеља Саве.

И коначно, после победе у Великом рату, по ослобођењу и стварању државе јужних Словена, 12. септембра 1920. године у Сремским Карловцима, у присуству регента Александра Карађорђевића и државних званичника, одржан је Сабор архијереја на којем је, после стотину и педесет четири године, уз литургијско јединство, које никада није ни било нарушено, васпостављено и канонско и административно јединство и свечано проглашена обновљена Пећка Патријаршија, односно Српска Православна Црква, на подручју њене историјске и канонске јурисдикције. Тако су коначно испуњене тежње многих покољења наших предака.

Данас је наша света дужност да са молитвеним трепетом поменемо све архијереје који су били непосредни прегаоци у васпостављању и проглашењу јединства Српске Православне Цркве. На првом месту је то архиепископ београдски и митрополит Србије Димитрије Павловић, потом први патријарх обновљене јединствене Српске Цркве; митрополит црногорски Митрофан Бан, који је председавао и руководио седницама; митрополит дабробосански Петар Зимоњић, потоњи у Господу прослављени

свештеномученик Петар Сарајевски, митрополит сарајевски Евгеније Летица, митрополит бањалучки и бихаћки Василије Поповић, епископ пакрачки Мирон Николић, епископ темишварски Георгије Летић, епископ горњокарловачки Иларион Зеремски, епископ задарски Димитрије Бранковић, епископ бачки Иринеј Тирић, епископ рашко-захумски Кирило Митровић, епископ будимски Георгије Зубковић, епископ зворничко-тузлански Иларион Радонић и епископ вршачки Гаврило Змејановић.

Упућујући Господу благодарне молитве за ове наше оце и молећи њих да пред Престолом небеским помињу наше покољење, данас са поносом у саборно народно памћење уписујемо тај 12. септембар 1920. године, када је у Сремским Карловцима, уз хиљаде верника окупљених из свих ослобођених и уједињених српских земаља, уз звуке звона са свих карловачких храмова и топовске салве победничке српске војске, обнародован указ о обнови Пећке Патријаршије и саборном јединству српских црквених области: Архиепископије београдске и Митрополије Србије; Архиепископије карловачке и Митрополије српске, са епископијама

далматинско-истријском и бококоторском; Архиепископије цетињске и Митрополије Црне Горе, Брдâ и Приморја; затим Митрополија скопске, рашко-призренске, велешко-дебарске, пелагонијске, преспанско-охридске, струмичке, једног дела Митрополије воденске, Епископије пољанске; Митрополија Босне и Хрцеговине: дабробосанске, херцеговачке, зворничко-тузланске и бањалучко-бихаћке, уједињених у једну аутокефалну Уједињену Српску Православну Цркву.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве је убрзо, 28. септембра 1920. године, најугледнијег архијереја тог доба, митрополита београдског Димитрија, изабрао за првог патријарха обновљене Патријаршије, што је 20. новембра исте године потврдио и Изборни сабор. Убрзо, 19. фебруара 1922. године, Патријаршија у Константинопољу је одговарајућим црквеним актом, свеправославно прихваћеним Томосом, потврдила уједињење историјских српских црквених области као „канонско и оправдано“, а Српска Православна Црква је призната, „за стално и заувек“, као сестринска Црква свих аутокефалних Православних Цркава.

Овај велики празник јесте празник јединства

и слоге, дан када је од свих потврђена општа, свагдашња свест о јединству и континуитету наше свете Православне Цркве у историји, посебно од великог догађаја стицања аутокефалије, пре више од осам векова, од Жиче, Пећи и Карловаца до Београда. И ми данас, после стотину година, радосно објављујемо и прослављамо овај историјски догађај, било да живимо у матици, било у некој од српских или околних земаља, било у расејању, разбацани буром историјских ветрова широм шест континента.

У свим невољама, недаћама и страдањима Српска Православна Црква је делила и радости и туге васцелог српског народа, а Патријаршија српска је била и остала символ народног јединства и онда када је државно устројство и јединство бивало разбијено.

Због свега тога ми ових дана, када се сећамо подвига наших предака који су жудили за јединством, за јединство се борили и јединство Цркве остварили, озарени

светлошћу Васкрсења Христовог, шаљемо архипастирски благослов свој пуноћи наше Српске Православне Цркве, историјске Патријаршије пећке и београдско-карловачке, и позивамо наш верни народ у земљи и расејању да, упркос свим искушењима, остане и истраје у заједништву, у крилу своје Мајке Цркве.

Дано у Патријаршији Српској
у Сремским Карловцима
15. маја лета Господњег 2022.

Ваши молитвеници пред Васкрслим Господом:

Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски ПОРФИРИЈЕ, са свим отачаственим архијерејима наше помесне цркве.

НЕОДОЉИВА ЈЕ СНАГА ВЕРЕ

"Вера је наша ова победа која победи свет"

Вера држи човека пред Богом. Вера га прати на истинама света. Из вере се рађа поверење и пријатељство међу људима. Вера нас утврђује у знањима и верно покрива све оно што у просторима наших знања не може се умом људским прочитати. Ко је нема, лако постаје неповерљив и сумњичав према свима и свакоме, чинећи себе увек помало несрећним. Вером примамо све што су други казали, а ми не можемо или не умемо верификовати. Вером примамо своје рођење у свом дому и све своје претке које не памтимо. Вера је саставни део живота, дисање душе, извор равнотеже, како у самом духу човековом тако и у његовом односу према свету.

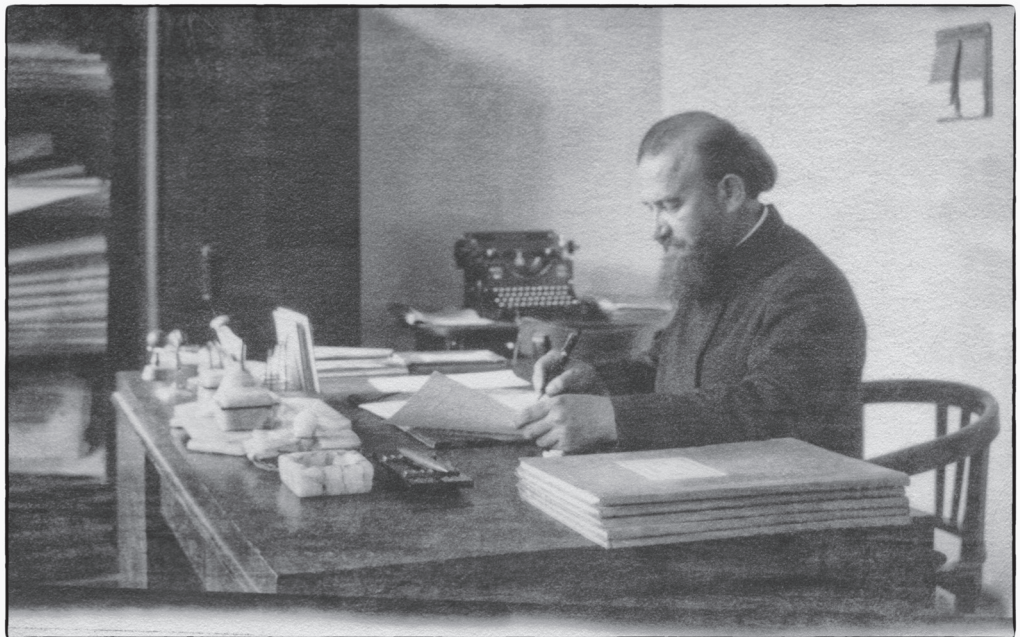
Ако је и један век био у стању да верификује у поднаслову цитиране речи Светог Јована Богослова то је овај наш век, без великих знања, великих сумњи и век све наглашенијег веровања. Друга половина прошлог и прва половина нашег века често су прорицале крај религије и веровања. Било је то тако када

се далеко мање знало него ли данас, далеко мање досезало него ли данас и далеко мање могло него ли данас. Са врха високе пирамиде укупна знања, човек некако брже и лакше прилази изворним истинама света и живота, него ли у ранијим вековима када се далеко мање или сасвим мало о многим стварима знало.

Опит је дошао до границе иза које промаља присутно, а неухватљиво, делотворно, а немерљиво. Изнад равни нашег простора и времена, назире се вечност, са другим и

друкчијим световима. Али за разлику од ранијих деценија, све се више увиђа неодољива снага моралних закона без којих се све у свету изокреће у своју супротност. Наука се користи у служби нехуманих циљева, ствара средства за убијање и уништавање, злоупотребљава се моћ, често до крајње безобзирности према судбини другог или чак целог света.

Из ума и срца вера је често оспоравана, као што се из ума и срца вера стално рађала. Није случајно казао Спаситељ: "Благо онима који су чистог срца, јер ће Бога видети". А Он је и са чудима које је чинио сумњичен и прогањан,

све до Голготе и Крсне смрти. Нечиста срца Његова дела су приписивала Његовом савезу са сатаном. Дакле, пре и сатана него ли Бог, пре силе зла него ли "Учитељ благи". Није случајно свети Павле казао да из срца човековог излазе сви греси и сва зла. Сумњичени су и прогањани Христови апостоли све до мученичке смрти. Исту судбину доживели су бројни њихови следбеници и наследници све скоро до наших дана.

"Ја сам победио свет", рекао је Спаситељ. И

кроз ту Његову победу вером у Њега побеђивала је и побеђује Његова Црква све до наших дана. Као што из срца извире вера и радовање Богу, тако исто из срца извире и опозиција Богу. Опозиција Христовом Јеванђељу из нечистог срца или гордог ума пратила је и прати Цркву Христову до наших дана. Прогони древне Цркве, расколи и јереси, извртање учења о Богу Створитељу и Христу Спаситељу, о Светој Тројици, о природама Христовим, о спасењу и о последњој судбини човековој, пратили су Цркву кроз све векове њене историје.

Једна од најпотреснијих битака које је издржала црква Христова, била је борба са противницима светих икона. Та борба дуго је трајала, потресла је Цркву и државу и уносила немир и свађе међу људима. Тек године 842. обележена је победа учења Цркве о иконама, и та победа слави се у Прву недељу часног поста, као Недеља Православља. Обележавамо је у свим нашим храмовима, сећајући се тог дана свих борби и свих победа Цркве Христове до наших дана. Учење Цркве увек је свођено на разумну меру: Ликови светих подсећају нас на њих у историји и у вечности, подстичу нас на поштовање успомене на њих, као што ликови наших сродника и пријатеља интензивирају наша сећања на њих и држе нас у љубави према њима. Многе је свете иконе Дух Божији Свети обележио чудотворством. Ово треба све напоменути и данас, јер се многи либе да приђу посвећеној икони светих и понекад изражавају иконоборско схватање светих икона.

Данас смо хвала Богу далеко од оних времена када су непријатељи Цркве Божије, узнемиравајући или прогонећи њене проповеднике и следбенике, веровали да тим ставовима "службу чине Богу". Савремени свет прати једна неочекивано нова појава. Није побожност, она класична и емоционално оплеменењена у порасту, али је у великом порасту "богоискање", тражење религиозних одговора на савремене проблеме човекове. Јеванђеље

које се чита на Недељу Православља пружа нам један и онтолошки и психолошки приступ пореклу и извору веровања. Оно демантује све празне теорије о вери, као да је плод страха од непознатог, неизвесности пред будућим, неразумевања токова у свету око човека, или резултат незнања свих врста. Спаситељ је приступио избору својих ученика. Сусрео се најпре са Петром и његовим братом Андрејом. На само две речи Христове: "Пођи са мном", Андреј се одмах одлучује. Доживео је Христа као Месију и Спаситеља од првих сусрета њихових погледа. Одмах он приводи Христу и свога брата Петра. Затим се Христос сусрео са Филипом. И он на Христов позив: "Хајде за мном", без поговора слуша и постаје Његов апостол. И без икаквог посебног проучавања мало касније у сусрету са Натанаилом, овоме ће

рећи: "Нађосмо онога за кога су писали Мојсеј у Закону и пророци". Али пре тога, откриће Христос истину о Натанаилу: "Ево човека у коме нема лукавства". А када је Христос открио Натанаилу да га је и без погледа очију видео док је разговарао са Филипом под једном смоквом, Натанаило ће му рећи: "Учитељу, Ти си Син Божији, Ти си цар Израилев".

Нешто слично овом сусрету Христовом са будућим апостолима, дешава се и данас пред будућим верницима, не тако конкретно, али често на исти начин драматично. Као апостоли пред Христом, појединци се нађу пред Богом, Апостоли пред Христом Спаситељем, а данас појединци пред Богом Створитељем. Пукне човеку пред очима исконска тајна света, доживи присуство Створитеља, постаје верник, не тако често апостол, али често исповедник.

Испод бројних застора, избије човеково сродство са његовим Створитељем. Доживи себе у склопу оног вечног, од Бога одређеног усмерења овог света, по којем је земља вођена ка животу, живот ка човеку, а човек ка Богу. Одједном му свет открива своје право лице, као дело Бога Створитеља, а ова планета као од Бога изабрана и усмерена да постане позорница драме Рода Адамовог. Осећа и налази себе у тој драми "Ево стојим и куцам", поручио је сваком човеку Христос. Куца на врата срца и ума Христос, куца и духовно било света, па се данас нађе у храму и онај некрштени и онај који никада није имао додира са Јеванђељем и Црквом!

Безверје је део опита ограниченог ума људског. Хришћанска Европа прошла је цела кроз ту кризу. У Енглеској је дошло са емпиризмом, у Француској са материјализмом енциклопедиста, у Немачкој са национализмом, а у славенским земљама револуцијама. Али, као и сва кретања у људском духу: прихваћен је као модерно, а остављан као демолирано. У свету у којем се ни за једно схватање света не може рећи да је за сва времена све објаснило, све има своје трајање, своју актуелност и своју

демодираност. Људи се свега једном засите, па траже нешто ново. Савремени свет захватиле су бројне кризе: економска, морална, криза ауторитета, криза доследности у уверењима, криза ауторитета. Ни за кога данас није Црква оно што се о њој говори у јеку пропагирања безверја. Ипак, она је најнедужнија у склопу негативних кретања у свету. А човек данас даље види и боље расуђује, па му је често несређени свет без Бога, мањкава философија, са моралом без санкције, са дигресијама и скретањима без повратка. А позната је истина да Божије у човеку никада не гине. Као што свако гвожђе носи у себи магнетизам који се може активирати одређеним физичким радњама, тако и Божије у човеку долази до изражаја одређеним изазовима света. Често се људи теше како је ослабио утицај Цркве. Није он ослабио ни тамо где Црква на томе посебно не инсистира. Појачан је негативни утицај света на човека и тај утицај је изазов за исконску потребу човековог духа да се спасава Истином, да је тражи, да је поштује и за њим чезне.

И данас када се све више уме и зна, вера надилази све оно што знамо о свету. Она живот чини пунијим и осмишљенијим. Она сједињује сва знања о свету у систем смисла и разумности. Она даје снагу за подвиг и жртву. Она повезује време са Исконом, премошћује светове, приближава прошло и будуће са садашњим. Веру највише смета етички атеизам верника, који животом демантују своје уверење.

Зато не треба се непријатељски односити према људима без вере. Треба их волети и личним животом на њих деловати, тим пре што на све њих делује, некада боље од проповедника, и овај овакви данашњи свет, свет који рађа несигурност и незнање, који изазива немир и неспокојство. А неко је рекао да је људима исто толико потребан унутрашњи мир као и Истина. А истину и радост од истине пружају човеку и његова вера у Христа Спаситеља и сазнања о свету чије усмерење потиче из Вечности и води ка Вечности.

ИСТОРИЈА БИБЛИОТЕКЕ ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

КРАТКА ИСТОРИЈА ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

Српска православна Епархија горњокарловачка данас обухвата територију Кордуна, Баније, Лике, Крбаве, Горског Котара, Кварнера, Истре (Република Хрватска), као и део Беле Крајине, засеок Милићи.

Православно становништво насељава ове просторе већ у току XV века, као и у првим деценијама XVI века. Главна станишта су им Жумберак и Бела Крајина, а потом насељавају просторе око Гомирја и Горски Котар. У време турске управе (1528—1699) средњом Ликом, на личке и крбавске врлети долазе Срби из унутрашњости Босне, Херцеговине и суседне Далмације. Многи од њих прелазе одавде на хабзбуршку територију, односно на просторе Војне крајине. За време турске власти, духовни надзор над православним Србима на подручјима Лике, Крбаве, Поуња и Зринопоља врши Митрополија дабробосанска.¹

Ослобађањем области Баније (Зринопоља), Лике и Крбаве од отоманске власти крајем XVII века, око 1695. године, у ове крајеве долази Митрополит дабробосански Атанасије (Љубојевић) који успева на подручју Карловачког генералата да оснује нову епархију. Ова епархија је заслугом митрополита Атанасија припојена Карловачкој митрополији. На Сабору у Сремским Карловцима 1713. године епархија је подељена на две засебне епархије: Карловачко-сењску и Костајничко-зринопољску.² Након разних промена и неколико преуређења епархијског подручја, ове епархије су коначно спојене 1771. године и од тада поново чине јединствену Епархију горњокарловачку.

Од 1721. године епархијско седиште како Карловачко-сењске, а касније и Епархије горњокарловачке, налазило се у Гомирју, а за време епископа Стефана (Авакумовића), Лукијана (Мушицког) и Евгенија (Јовановића) привремено се налазило у граду Карловцу.

Након завршетка Другог светског рата, од 1947. године, званично седиште је у граду Карловцу.

Епархија горњокарловачка је у својој историји од своја 23 архијереја имала и више снажних истакнутих личности, међу којима и неколико људи од пера. То су епископи: Лукијан (Мушицки), Евгеније (Јовановић), Иларион (Зеремски) и Симеон (Злоковић).

Нажалост, за време Другог светског рата Епархија горњокарловачка највише је пострадала од свих Епархија Српске Православне Цркве, а такође је уништена и покрадена велика количина културне баштине (рукописних и старих штампаних књига, сакралних предмета...).

ПОСТАНАК И РАЗВОЈ ЕПАРХИЈСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Епископ горњокарловачки Данило (Љуботина) преместио је своје седиште из манастира Гомирја у Плашки 1721. године, где је сазидао дрвени епископски двор, као и цркву-брвнару посвећену Пресветој Богородици.³ За време Епископа горњокарловачког Данила (Јакшића) сазидао је и велики катедрални храм у Плашком, и то у периоду од 1755 до 1763. године. Из сачуваног тестаментa епископа Данила види се да је имао књиге које оставља својој епархији, али нажалост нису наведени називи књига, као ни њихов број.

До изградње новог двора долази у периоду од 1783 до 1784. године у време епископа Петра (Петровића) и Јована (Јовановића). Двор је изграђен у касно барокно-класицистичком стилу по пројекту Јосипа Штилера, једног од најзначајнијих архитеката на тлу Војне крајине. Зграда је имала зидано приземље и спрат са девет прозорских оса и четворосливни кров. Епископ Лукијан (Мушицки) у периоду од 1825. до 1827. године обнавља спољашњост двора, а до обнове је дошло и 1839, а потом и 1857. године у вријеме архимандрита

¹ Манојло Грбић, Карловачко владичанство, први том, Карловац 1891, стр. 239.

² Епархија костајничко-зринопољска постојала је од 1713. до 1771. године са седиштем у манастиру Комоговини и у Костајници.

³ Митрополит Атанасије (Љубојевић), поред својих резиденција у манастирима Медак и Комоговина, пред крај свога живота боравио је у Плашком, где је и умро 1712. године.

Сергија (Каћанског)⁴, када је преобликована фасада и промењена организација унутрашњег простора. До мањих обнова двора дошло је 1877–1879 године, 1913, али и 1921. када је дограђен још један дио на страни према Саборном храму.⁵

Доласком архимандрита шишатовачког Лукијана (Мушицког) за администратора Епархије горњокарловачке 1823. године, једно од наважнијих задатака било је уређење просторије у Епископском двору за његову личну библиотеку. Он је намеравао да смести „bibliotheca librorum rariorum“ на хорошу придворне капеле Светог Јована Крститеља.⁶ Такође, радио је на ширењу књиге по Карловачком владичанству⁷, тако да је у Карловац довео Самуила Илића који је једно време држао књижару за ћириличне књиге. О Лукијановом односу према књизи најбоље нам сведоче речи које је изговорио плашчанском проти, који му се пожалио да су богослови исхабили књиге: „Књиге нису за то да буђаве труну него да се пажљиво изучавају.“⁸

Епископ Лукијан пренео је своје седиште из Плашког у Карловац 1828. године. Из писма Самуилу Илићу види се да је у Карловцу тражио простран стан за његову литературу и библиотеку.⁹ Ољубави Лукијановој према књизи сведочи и његов синовац др Ђорђе Мушицки: „Књизи и науци беше Лукијан од све душе одан; вазда је читао и писао, бележио

и учио: имао је велику библиотеку и само на њу трошио.“¹⁰ Из сачуваних писама епископа Лукијана, видимо да је при Клирикалној плашчанској школи постојала књижница – библиотека за потребе полазника. Ово училиште основао је Мушицки још као администратор Епархије горњокарловачке 1824. године у којој је и предавао. Касније је школа пренета у Карловац 1829. године, а након њеног укидања 1872. године, школска библиотека пренета је у Епархијски двор у Плашки.

За време епископа Лукијана из Плашчанске библиотеке однете су две Крмчије (књиге о

4 Архимандрит Сергије (Каћански) управљао је Епархијом горњокарловачком од 1855 до 1859. године.

5 Сњежана Орловић, Шематизам Православне Епархије горњокарловачке, Карловац 2017, стр. 201-202.

6 Dragan Damjanović, Saborna crkva Vavedenja Presvete Bogorodice u Plaškom, Zagreb 2005, стр. 50 – 51.

7 Стари назив за Епархију горњокарловачку.

8 Милан Радека, Горња Крајина или Карловачко владичанство, Загреб 1975, стр. 167.

9 О библиотеци владике Лукијана Мушицког опширније је писао Вл. Ђоровић у Летопису Матице Српске.

10 Милан Радека, Горња Крајина или Карловачко владичанство, Загреб 1975, стр. 177.

црквеној управи – кормило), уз обећање да ће се послати друге књиге. Ове две књиге данас се налазе у Универзитетској библиотеци у Љубљани (Словенија):

- КРМЧИЈА у две књиге, са два записа о епископу Петру Петровићу и епископу Мојсију Миоковићу у Плашком 1813. године. Данас књига носи ознаку V 2 19289.

- КРМЧИЈА, са посветом: дар епископу Данилу Јакшићу од архимандрита сергијевске лавре Атанасија (коју је највероватније у Плашки донео игуман Теофил Алексић).

Епископ Лукијан (Мушицки) умро је 15/23. 3. 1837. године и сахрањен у гробљу Дубовац у Карловцу по његовој жељи. После његове смрти спроведена је оставинска расправа, што је неуобичајено када се ради о монасима. Наследник ствари, готовине, али и дугова био је синовац др Ђорђе Мушицки.¹¹ Лична библиотека владике Мушицког имала је трагичну судбину. Др Ђорђе поконио је већ 1838. године велики део књига Народној

библиотеци у Београду. Намеравао је и други део, али књиге су у међувремену пропале у великој поплави у Пешти, о чему је писао Јован Суботић. Лукијанове књиге које су се налазиле у Народној библиотеци уништене су приликом бомбардовања 1941. године.¹²

И Лукијанов наследник епископ Евгеније (Јовановић) био је љубитељ књиге. Имао је своју библиотеку која се налазила у његовом стану у Карловцу где је столовао. Нажалост, иако је већина књига купована од епархијских средстава, тестаментом епископ Евгеније библиотеку оставља својим сродницима који су јавном лицитацијом продали 149 књига. Део књига откупила је Црквена општина у Карловцу, као и Михаило Пајић, барон Куршлан и други.¹³

У периоду еписковања Мушицког и Јовановића из Карловца у Епархијску библиотеку допремељене су књиге које су штампане у Карловцу.

ЗавремеуправеЕпархијомгорњокарловачком архимандрита Сергија (Каћанског) епархијско седиште враћено је из Карловца у Плашки.

¹¹ После лицитације његове ствари, па и епископске драгоцености и књиге расуле су се на разне стране. Збирку старог новца откупио је 1848. године Народни музеј у Београду.

¹² Милан Радека, Горња Крајина или Карловачко владичанство, Загреб 1975, стр. 177.

¹³ Исто, стр. 184.

Иако је архимандрит Сергије био тамо непуне четири године успео је да уреди епархијски двор, као и скромну библиотеку која се у њему налазила. Како је умро изненада, неколико недеља после своје хиротоније за епископа, све личне ствари као и књиге припале су Епархији горњокарловачкој јер није сачинио тестамент.¹⁴

До Првог светског рата Епархијом горњокарловачком управљали су: Петар Јовановић (1859-1864), Лукијан Николајевић (1865-1872), Теофан Живковић (1874-1890) и Михаило Грујић (1891-1914). Ови архијереји своје личне књиге припојили су епархијској библиотеци у Плашком.

Доласком епископа Илариона (Зеремског) на катедру Горњокарловачких архијереја 1920. године, детаљно је сређена и пописана епархијска библиотека. Епископ Иларион који је био човек од књиге, пописао је и класифицирао сву књижу грађу, а такође је један део старих и ретких књига које су се налазиле по библиотекама парохија, пренео у Плашки. Том приликом је пронађен *Инвентар књига архиепископско-митрополитанске библиотеке у Карловицима* састављен 1842. године на 322 странице¹⁵, који је био својина епископа Сергија (Каћанског). Овај вредан рукопис епископ Иларион је поклатио Патријаршијској библиотеци у Сремским Карловцима који сада носи ознаку Рс 468.

Из извештаја, као и бележака епископа Илариона, видимо да су се у епархијској библиотеци налазиле старе ћирилске рукописне књиге: ТРЕБНИК (средина 16 века са допунама из 17 века, 130 листова), ЕВАНЂЕЉЕ из 1562. године (мешано: рукопис и штампа) на 204 листа, ПСАЛТИР с последовањем (16 век), СЛУЖЕБНИК (из 16 века на 144 листа), СЛУЖЕБНИК (из 14 века са додатком из 17 века на 103 листа), ЕВАНЂЕЉЕ (из 14 века на 168 листова), ПСАЛТИР (из 16 века, власништво парохије у Залужници), ПСАЛТИР (17 век на 419 листова), ТРЕБНИК (15 век на 216 листова).

Такође у библиотеци су се налазиле и рукописне књиге из Плашког: СЛУЖЕБНИК, препис Загуровића из 1554. године, на 210 листова, ЕВАНЂЕЉЕ на 411 листова писано око 1557. године,¹⁶ МОЛЕБЕН расодера Спиридона

Херцеговца из 1754. године, као и ЦВЈЕТНИ ТРИОДИ из 16 века из манастира Марче (1682.) који је преко Жуберка дошао у Плашки.

У епархијској библиотеци налазиле су се и старе ћириличне штампане књиге, 12 наслова у 24 примерака или фрагмената. Ту треба споменути НАСЛЕЂЕЊЕ ДУХОВНО од фра Павла Посиловића, која је писана на босанчици, а налазила се првобитно у манастиру Метку у Лици.¹⁷

Библиотека је поседовала и велику збирку руских штампаних књига на црквенословенском, рускословенском и руском језику од 16 до 20 века. Најзначајније руске књиге су ДЕРМЕНСКИ ОКТОИХ из 1603. године (власништво манастира Гомирја) и ЛЕКСИКОН БЕРИНДА из 1627. године (власништво храма у Карловцу).

Епископ Иларион пренео је и рукописне књиге писане на територији Епархије горњокарловачке у Плашки како би се лакше проучиле:

- ТРЕБНИК на 52 листа, од јеромонаха Василија Врнобрање из манастира Рмња, написан у периоду од 1751. до 1772. године;
- ГОМИРСКИ РУКОПИС ИСТОРИЈЕ СХИЗМЕ, рађен по Теофану Прокоповићу, на 67 листова;
- ОСВЈАШЧЕНИЕ ХРАМА на 46 листова;
- ЖИТИЈЕ СВЕТОГА САВЕ од Теодосија и ОБРЕТЕЊЕ ГЛАВЕ СВЕТОГ ЈОВАНА, у власништву свештеничке породице Личина из Кике
- МОЛИТВОСЛОВ из 18 века на 50 листова, власништво огулинског пароха Мите Напрте;
- ПРАВИЛО СВЕТОГ СПИРИДОНА на 27 листова, написао парох петрињски Никола Владисављевић;
- ТРЕБНИК на 66 листова, написао парох петрињски Никола Владисављевић 1793. године;

У библиотеци су се тада нашле разне старе књиге са записима које је проучавао епископ Иларион. Тако је у библиотеку доспела и комплетна грађа коју је користио за писање радова из историје Српске Православне Цркве.

Своју личну библиотеку и необјављене рукописе (најзначајнији су лекције из Новог Завета)¹⁸ епископ Иларион тестаментом је оставио епархијској библиотеци. Књиге су пописане у инвентар за време епископа др

14 Архимандрит Сергије хиротонисан је у Сремским Карловцима 20. децембра 1858, а умро је у Темишвару 12. јануара 1859. године, не видећи своју епархију као епископ.

15 У њему се, поред инвентара после смрти Стефана Стратимировића (23. септембар 1836. године), налази и инвентар после смрти његовог наследника Стефана Станковића (31. јул 1841. године).

16 Ово ЕВАНЂЕЉЕ писано је у Лавову у Галицији за Руса Матеја,

књига је била у манастирима Студеници, Крушедолу и Гомирју, а од 1752. године налази се у библиотеци у Плашком.

17 Милан Радека, наведено дело, стр.329-330.

18 Препис лекција Илариона Зеремског данас се чувају у Матици Српској у Новом Саду.

Максимилијана (Хајдина), од 1932 до 1936. године.

Према последњем извештају Епископа горњокарловачког Саве (Трлајића) с краја 1940. године Епархијска библиотека имала је преко 6 000 наслова.

СТРАДАЊЕ БИБЛИОТЕКЕ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ И ГРАЂАНСКОМ РАТУ У ХРВАТскоЈ

На самом почетку Другог светског рата 1941. године и стварања Независне Државе Хрватске, Епархијски двор у Плашком био је мета како усташама, тако и локалним криминалцима. Након хапшења Епископа горњокарловачког Саве (Трлајића) 17. јуна 1941. године, усташки војници извршили су преметачину у свим просторијама Епархијског двора. Како се наводи касније у извештају епископа Арсенија (Брадваревића): „однели су све што им је запало за око.“ Највероватније су тада отуђени поред уметничких предмета, хартија од вредности и сакралних предмета, и део богате књижевне грађе.

Током Другог светског рата група хрватских музејских стручњака на челу са Владимиром Ткалчићем из Епископског двора у Плашком евакуисана је поред епархијске архиве (која је обухватала грађу од 1695. до 1941. године) и богата епархијска библиотека. Из Плашког Ткалчић је уметнине, архивску и књижевну грађу пренео у Музеј за умјетност и обрт у Загребу.¹⁹

Како је касније утврђено из Плашког у Загреб нису дошле све књиге, тако је један део књига нестао, а међу њима и Службеник Божицара Вуковића из 1519. године, који је припадао манастиру Гомирју, али се налазио у Епархијској библиотеци.

Након Другог светског рата у Музеју умјетности у Загребу нашао се део књига из Епархијске библиотеке из Плашког, манастирске библиотеке из Гомирја, као и књиге из библиотека Црквених општина са територије Епархије горњокарловачке.²⁰

Према званичном попису из 1948. године:

- Књиге штампане у Русији пре 1850. године, 140 комада (Плашки, Гомирје, Костајница, Врбовско и Петриња);
- Збирка српских књига од XV до XIX века, 16 комада;
- Књиге Епархијске библиотеке у Плашком и

библиотеке манастира Гомирја, 4310 комада;²¹

Након рата, на иницијативу Главног одбора Срба у Хрватској и Српског културног друштва „Просвјета“ 1946. године, од материјала из скупљене колекције и додатих нерелигиозних предмета, основан је Музеј Срба у Хрватској као део Музеја за умјетност и обрт. Почетком 1948. године постао је део Хрватског историјског музеја. Од 1963. године музеј је као одељење припојен Хрватском историјском музеју, да би након неколико година одељење било распуштено.

Фонд књига које су припадале Епархијској библиотеци у Плашком, као и књига са територије Карловачког владичанства, уз велике напоре Епископа горњокарловачког Симеона (Злоковића) и Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, враћене су у власништво Српској Православној Епархији горњокарловачкој у Карловцу 1984 и 1985. године.²²

За потребе Епархијске библиотеке, као и ризнице Епархије горњокарловачке, епископ Симеон реновирао је део Епископског двора у Радићевој улици у Карловцу. Комплетан први спрат објекта преуређен је за потребе библиотеке и ризнице, док је у подруму направљен депо према свим конзерваторским прописима. Отварање Епархијског музеја планирано је у јануару 1991. године, а део музејске поставке требали су да буду рукописи са територије Карловачког владичанства и старе штампане књиге из Епархијске библиотеке у Плашком.

Изненадном смрћу епископа Симеона (новембар 1990.) и почетком грађанског рата у Републици Хрватској 1991. године, овај дуго ишчекивани пројекат није реализован. Епископ горњокарловачки Никанор (Богуновић) напустио је Карловац у јуну 1991. године, карловачко свештенство је исељено, а у Епископски двор се уселила хрватска полиција. Из Загреба је стигао тим стручњака који су поново пописали све уметнине и књиге које су враћене из Загреба са ознаком „културно добро“ и пренели на две локације, Хрватски државни музеј у Загребу и Државни архив у Карловцу.

На римокатолички Божић, 25. децембра 1993. године, Епархијски двор у Карловцу је миниран и тада је страдала лична библиотека епископа Симеона (Злоковића), део књижевне и архивске заоставштине проте Милана Радеке

¹⁹ Fedor Moačin, Znanstvene ustanove-Muzej Srba u Hrvatskoj, *Historijski zbornik*, Zagreb 1948, str. 217-221.

²⁰ Највише из Костајнице и појединих парохија из Лике.

²¹ Записник о извршеној примопредаји, бр.58/6-84 од 17. јула 1984, Архив Епархије горњокарловачке у Карловцу.

²² Чedomir Вишњић, Библиотека или Велико расипање, Отисак из Љетописа СКД Просвјета, св.23/2019, стр.151

и архив Епархије горњокарловачке од 1945. до 1991. године.

Из тестаментa епископа Симеона види се да је Епархији горњокарловачкој оставио своју личну библиотеку са 4 000 наслова из области историје, философије, црквене уметности, књижевности, теологије и омилитике. Део књига био је на немачком, француском и грчком језику.²³

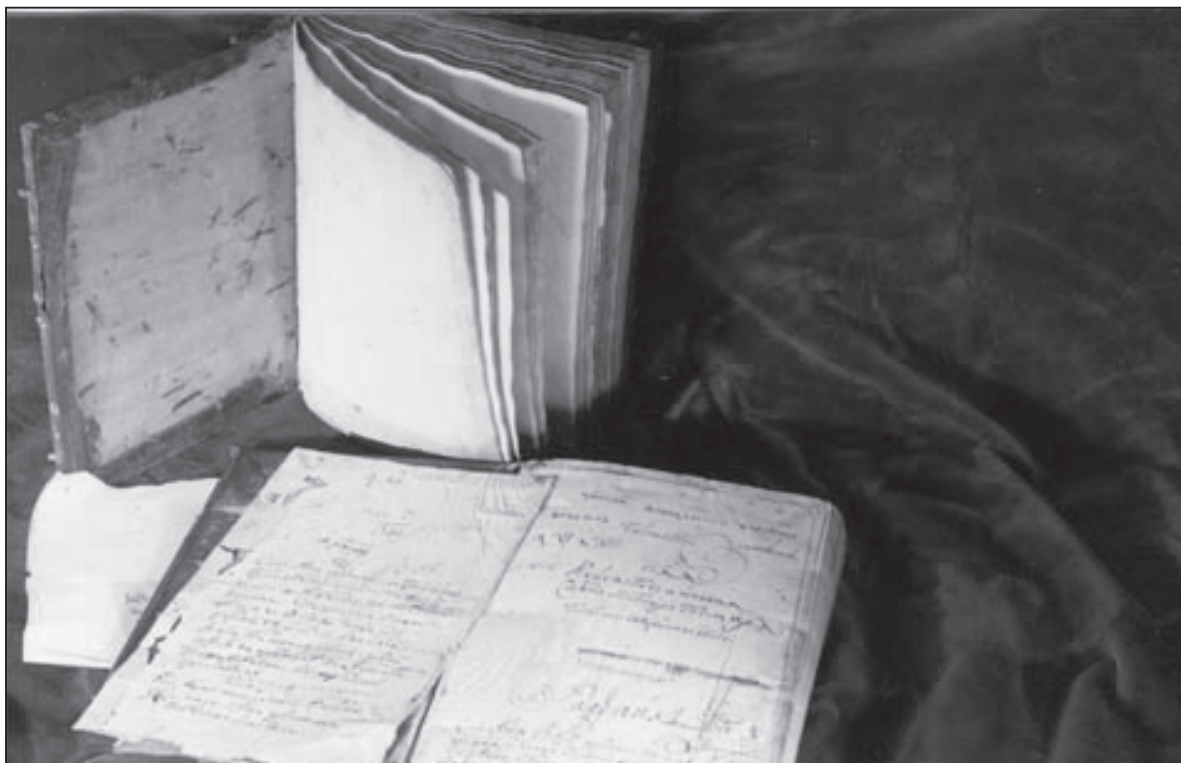
Почетком XXI века државне власти Републике Хрватске вратиле су у власништво Епархије горњокарловачке књижни фонд до 1941. године сачуван са територије Карловачког владичанства. Књиге су се првобитно налазиле у парохијском дому у Доњем Будачком, а трудом Епископа горњокарловачког Герасима (Поповића) премештене су у адекватни депо у Бараковој палати у Карловцу, које је у власништву Српске Православне Црквене општине карловачке.

ЦРКВЕНЕ БИБЛИОТЕКЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЕПАРХИЈЕ ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

²³ Тестамент епископа Симеона (Злоковића), Архив Епархије горњокарловачке у Карловцу.

Једна од најзначајних библиотека на територији Епархије горњокарловачке свакако је библиотека при манастиру Гомирју, која је имала сличну судбину са Епархијском библиотеком у Плашком.

Оснивачи манастира, монаси из Далмације, донели су са собом богослужбене ствари, као што су књиге, утвари, одежде, крстови... Ови предмети чине основу манастирске ризнице и библиотека вековима богаћене. Дарове манастиру давали су епископи, монаси и богати трговци. Они су плаћали израду појединих уметнички израђених предмета, а највише поклона у књигама, одеждама, иконама и сакралним предметима од метала, донио је из Русије игуман гомирски Теофил (Алексић). Много предмета и књига даровала је и руска царица Јелисавета Петровна, тако да највећи број сачуваних предмета потиче из 18. века. У Гомирју се чувало неколико рукописних књига насталих у 16. веку, а свакако и оних из 17, 18 и 19. века, јер су упркос појави штампе црквена и војна крајишка власт много полагале на лепо писање, односно калиграфију. У манастиру се чувао и велики број књига штампаних у старим српским штампаријама попут оних Божидача

Вуковића, Винценца Вуковића, Јеролима Загуровића и Крајкова, али велики број је и руских црквених и световних књига датираних од почетка 16. века па на даље. Почетком Другог светског рата већи део предмета из ризнице и библиотеке spaшен преношењем у Загреб, а Епархији је враћен заједно са осталим предметима из других храмова и данас су смештени у привременом депоу. Садашња манастирска библиотека броји око 2850 наслова, а у манастиру се чува и 30 старих књига, од којих је посебно потребно издвојити један Требник из личног села Мекињара, писан у 15. веку, који је прота Милан Радека предао манастиру на чување.²⁴

Од већих библиотека при црквеним општинама треба споменути оне у Госпићу, Петрињи, Костајници и Карловцу. Све ове библиотеке уништене су за време Другог светског рата. Остао је сачуван инвентар који је састављен 1936. године. Инвентар су саставили Милан Радека и Ранко Тркуља. У библиотеци су се налазиле ретке књиге старих издања од 1627. године па надаље, а по инвентару било је преко 2000 наслова.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Извори:

- Архив Епархије горњокарловачке, Карловац;

Литература:

- Dragan Damjanović, *Saborna crkva Vavedenja Presvete Bogorodice u Plaškom*, Zagreb 2005;
- Манојло Грбић, *Карловачко владичанство*, први том, Карловац 1891;
- Милан Радека, *Горња Крајина или Карловачко владичанство*, Загреб 1975;
- Сњежана Орловић, *Манастир Гомирје*, Београд – Карловац 2011;
- Сњежана Орловић, *Шематизам Православне Епархије горњокарловачке*, Карловац 2017;
- Чедомир Вишњић, *Библиотека или Велико расипање*, Отисак из Лјетописа СКД Просвјета, св.23/2019;
- Fedor Moačin, *Znanstvene ustanove-Muzej Srba u Hrvatskoj, Historijski zbornik*, Zagreb 1948;

²⁴ Сњежана Орловић, *Манастир Гомирје*, Београд – Карловац 2011, са наведеном коришћеном литературом и архивском грађом.

НОВОПРОСИЈАВШИ СВЕТИТЕЉИ – СВЕТИ ДАНИЛО ЕПИСКОП КАРЛОВАЧКИ И ПЛАШЧАНСКИ, ИСПОВЕДНИЦИ ВЕРЕ, ИГУМАН СИМЕОН (НИЈЕМЧЕВИЋ), СВЕШТЕНИЦИ МАРКО И ТЕОДОР ПРУШЧЕВИЋ И ЋАКОН ЈАНКО ПРУШЧЕВИЋ, СВЕТА ДЕЦА МУЧЕНИЦИ, ЈАСТРЕБАРСКИ И СИСАЧКИ, СВЕТА 73 СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве на свом овогодишњем редовном заседању од 15-21 маја 2022. године, посебну пажњу је посветио теми Светих угодника Божијих. Препознајући у примеру њиховог врлинског живота, мучеништва, исповедништва и подвижништва неугасиву ревност за веру, Српска Православна Црква уношењем у Диптихе светих препоручила је новојављена и новопрослављена светила Православља својој духовној деци као пример за углед у врлини и чврстости вере, наде и љубави.

Лику светих са подручја Епископије горњокарловачке прибројани су: Свети Данило, Епископ карловачки и плашчански, игуман Симеон (Нијемчевић), свештеници Марко и Теодор и Ћакон Јанко Прушчевић са датумом празновања 09. фебруара/27. јануара, Света 73 свештенумученика горњокарловачка, чији спомен има бити заједно са споменом Светог свештенумученика Саве горњокарловачког 17/4. јула и Света деца мученици, јастребарски и сисачки, са датумом празновања 13. јула/30. јуна.

За овај број часописа аутор је прикупио податке из архива Епархије горњокарловачке и из предлога за канонизацију у којима су подробније описани животи и значај светитеља и исповедника вере са подручја Епархије горњокарловачке, а које Вам представљамо у наставку.

Свети Данило Епископ карловачки и плашчански и исповедници вере, игуман Симеон, свештеници Марко и Теодор и Ћакон Јанко

Свети Данило (Јакшић) рођен је на Божић 1715. године у Српским Моравицама. Још као

дечак отишао је у манастир Гомирје, где је стекао своје духовно образовање. Са деветнаест година рукоположен је за свештенмонаха. Био је верни сарадник Епископима горњокарловачким Данилу (Љуботини) и Павлу (Ненадовићу), каснијем Митрополиту карловачком. Године 1749. епископ Павле Ненадовић, рукопроизводи га у чин архимандрита, и поставља за свог егзарха у Епархији горњокарловачкој. Након избора Павла Ненадовића за Митрополита карловачког, архимандрит Данило постаје администратор Епархије горњокарловачке. За Епископа је изабран 03. јуна 1750. године, а хиротонисан је у манастирском храму у Раковцу, 04. новембра 1751. године. У старом храму у Плашком, свечано је устоличен 19. августа 1752. године.

Свети Данило Епископ карловачки и плашчански, управљао је Карловачким владичанством као администратор и њен архијереј пуних двадесет једну годину и шест месеци, оставивши иза себе уређену Епископију на свим духовним и административним пољима. Највише мука задала је владици Јакшићу борба због Жумберачке уније, која је трајала пуних деветнаест година, дакле, цело време епископовања. Одмах по устоличењу у Плашком, епископ Данило је обновио стари двор митрополита Атанасија (Љубојевића) у Метку и отворио прво богословско училиште, које је старије и од Карловачке богословије. Редовно је слао у Сремске Карловце, шест дуката за отварање богословског училишта. Поред Метка, епископ Јакшић посебну је бригу водио о манастиру свог пострига – Гомирју, као и о зидању новог Саборног храма у Плашком. Из сачуваних докумената и личних писама, која се данас налазе у државном Архиву у Загребу, види се да је своје свештенство и монаштво саветовао примерима и речима Светог Василија Великог, као и да је био благ према њима, али

врло строг према себи. И поред тешког бремена које је носио, епископ Данило је успео да обнови доста храмова у својој Епархији који и данас постоје и сведоче о његовом архипастирском раду у овом крајевима.

Измучен великом борбом против унијаћења поверене му пастве, Свети Данило упокојио се после краћег боловања у Плашком, дана 27. јануара, по старом календару, 1771. године у 55. години земаљског живота. Сахрањен је у крипти своје задужбине у новоизграђеном Саборном храму у Плашком, поред свог духовног учитеља и предходника епископа Данила (Љуботине), чије је земне остатке пред своју смрт пренео из старог плашчанског дрвеног храма.

Предање о светости владике Данила, са поштовањем се преносило с колена на колена пуних двеста педесет година, од његовог упокојења па све до данашњих дана. Из сећања земунског адвоката др Тодора Недељковића из 1883. године, који је дуже време провео и радио у плашчанској конзисторији, наводи са каквим поштовањем говори народ о владици Јакшићу позивајући се и на сведочанства прота Трбојевић и прота Кућика из Горње Крајине. Карловачки учитељ и књижевник Владимир

Красић у једном писму од 8. марта 1881. године које је упутио Ђорђу Рајковићу наводи: „Прекјуче рече ми стари свештеник Момић из Примишља, близу Плашког, да је владика Данило Јакшић у народу у славној успомени. То је најомиљенији владика српски у нашој дијацији. Он је заслужио да га „светим Јакшићом“ зовемо.“

По речима проте Манојла Грбића: „народ овог владику и данас зове „свети владика Јакшић“, и од свијех осталих владика остао је он у најљепшој успомени код нашег народа.“ (М. Грбић, други том, стр. 161) Епископ Данило „живео је строго калуђерски. Непрестано је постио по калуђерским правилима, меса није јео никада од како се закалуђерио. Он је врло мало на себе трошио, па је и од својих врло малих прихода – оставио иза себе прекрасне задужбине, које су му обесмртили име и спомен на многе векове.“ (М. Грбић, други том, стр. 163)

Мошти Светог Данила Епископа карловачког и плашчанског данас почивају у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу.

Приликом истраживања живота владике Данила (Јакшића), пронађени су и значајни подаци из живота игумана Симеона (Нијемчевића), презвитера

Марка и Теодора Прушчевића, као и ђакона Јанка прущчевића, који су због одбране вере православне у времену унијаћења Срба у Жумберку, претрпели велика гоњења и страдања.

Свештеник Марко Прушчевић рођен је у свештеничкој породици с краја XVII или почетка XVIII века на Жумберку у засеку Малинци. За свештеника је рукоположен од Епископа карловачко-сењског и приморског Данила (Љуботине). Унијатски епископ Теофил (Пашић) пре свог устоличења, шаље 12. октобра 1739. године, свештеника Марка у затвор, због оданости епископу Симеону (Филиповићу). Кроз цео свој свештенопастирски рад улагао је велики труд против унијаћења Срба ускока. Након краћег и загонетног боловања, упокојио се 1750. године, борећи се до последњег часа за опстанак православне вере међу жумберачким Србима.

Свештеник Теодор Прушчевић, рођени брат свештеника Марка Прушчевића из жумберачког засека Малинца. Рукоположен за свештеника од Епископа хрватског и жуберског Симеона (Филиповића). Унијатски епископ

Теофил (Пашић), кажњава свештеника Теодора који се налази у тамници у Прибићу (Epistolae ad episcopos LXXXVI, Надбискупски архив у Загребу). Након изласка из тамнице, заједно са братом Марком оболева под сумњивим околностима. Завремењиховеболести, тадашњи епархијски администратор архимандрит Данило (Јакишић) у Жуберак је послао двојицу гомирских монаха: Гаврила (Мусулина) и Макарија (Вишњића), који су опслуживали парохије до 24. септембра 1750. године. Знајући да ће убрзо душу испустити, а док је лежао на самртном одру, удружене војне и црквено-римске власти тражили су од генерала Шерцера из Карловца, да изда заповест којом ће се забранити примање у српске домове монахе манастира Гомирја ради вршења пастирских обавеза. Ово наређење имало је за циљ да се међу православнима стекне утисак да је свештеник Теодор са таквим поступком сагласан. Генерал је издао наредбу да причешће при самртном часу свештенику Теодору изврши не од стране православних гомирских монаха, већ од унијатског свештеника Гаврила Палковића. На тај начин би се створио утисак да је свештеник Теодор на самртничкој постељи прихватио унију. Из једног списка из 1758. године, епископ Данило (Јакшић) наводи: „Када је последњи домаћи православни свештеник Теодор Прушчевић лежао тешко болестан, пославши му унијатског свештеника Гаврила Палковића. Прусац није прихватио тог унијату, него се исповиједио монаху Гаврилу Мусулину из манастира Гомирја, и од њега био сахрањен по нашем црквеном обреду.“ Свештеник Теодор умире на дан Светог Јована Крститеља 1751. године.

Ђакон Јанко Прушчевић, рођен у засеоку Малница на Жуберку. Био је синовац свештеника Марка и Теодора Прушчевића. Рукоположен је у чин ђакона од Епископа горњокарловачког Павла (Ненадовића), потоњег Карловачког митрополита. О страдању ђакона Јанка, владика Јакшић наводи: „Овог ђакона, унијатски свештеник, уз подршку локалног официра, настојао је наговорити да међу Жумберчанима ради за ствар унијатске

цркве. Ђакон се том покушају одлучно супроставио, казавши да до дана данашњег нико из његове куће никада није био унијата, и да то не намјерава ни он, да постане. Због тог „НЕ“, одвели су нашег јадног ђакона, као каквог криминалца под стражу у Карловац. Ту у затвору био је подвргнут најтежим мукама

и понижавањима. У самртном часу не само да су одбили да му пошаљу православног свештеника, него чак нису дозволили, да му се скину гвоздени окови.“ У свом истраживачком раду „Марчанска унија и унија у Жумберку“ прота проф. др Радослав Грујић назива ђакона Јанка „мученика за православну веру“ (Срем. Карловци 1938, стр.27-28).

Приликом посете Епископа горњокарловачког г. Герасима Жумберку, сусрећући се са групом људи (унијата-гркокатолика), који имају јасну свест о свом православном

пореклу, испричали су сведочанства која се у њиховим домовима преносе са генерације на генерацију о страдању свештеника из породице Прушчевић. Иако гркокатолици, мештани Жумберка подигли су 2010. године, малу капелу посвећену Светом великомученику Димитрију (крсној слави свештеничке породице Прушчевић) са натписом „Славним жумберачким свештеницима Прушчевић... који су живели у овом месту, а служили Христу у целом Жумберку. Њима у спомен, а Богу на славу ову капелу подижу захвални потомци.“ Имена тројице последњих свештенослужитеља на Жумберку (1750/51.) сматрају се и данас светитељима – мученицима, у многим гркокатоличким породицама.

У овим крајевима као великог браниоца православља у народу је вековима поштован као светитељ и **игуман Симеон (Нијемчевић)** из манастира Гомирја. Вероватно је рођен на подручју Вараждинског генералата, и да је

пре доласка у манастир Гомирје био игуман у Марчи, односно Лепавини. Унијати су га заједно са неколико монаха протерали из манастира, након чега долази у манастир Гомирје. У оквиру општег отпора српских монаха унијатској делатности унијатског епископа Павла (Зорчића), међу првима се супроставио игуман Симеон. Наводи се да је био отворен и жестог противник унијаћења и искрени бранилац Православне вере. Због такве ревности тужио га је 1672. године унијата Ђорђе Обрадовић „да га је игуман грдио због уније“. На ту тужбу генерал је наредио да се игуман Симеон затвори у Карловац, где је осуђен на вечну робију и интерниран на оток Малту. Живот је скончао мученички на Малти оставши до смрти веран Православној вери.

Света деца мученици, јастребарски и сисачки

Кроз дечији логор Јастребарско, у периоду од 11. јула 1942. до 26. август 1942. године прошло је по неким документима 3.336 деце, највише српске, од тога више од 2.000 са Козаре. Логор је био под управом часних сестара конгрегације Светог Винка Паулског.

За непуних месец и по дана у овом логору „званично“ је уморено 768 деце, узраста од неколико месеци до 14 година. Вероватно је најближи истинити податак о броју страдалих са споменика у Јастребарском, премда ни тај број није коначан, а пуна истина можда никада неће бити позната.

Истраживач Драгоје Лукић је на једном месту навео бројку од 1.011, а на другом 1.026 умрле деце, рачунајући свакако Јастребарско и Реку, као и децу из Јастребарског која су умрла у загребачким болницама. Архив Југославије у Београду поседује у фонду под називом „Савезна Комисија за попис жртава рата 1941-1945. Босна и Херцеговина,“ (фонд 179, XXXIV, 46, А. 93), сачињену према списку жртава и оштећених из Другог светског рата, документе са списковима (по имену и презимену) 560 уморене деце. Нажалост, многе породице чија су деца пострадала у Јастребарском, нису преживеле грозоте ратног вихора.

Усташки логор за српску децу у Јастребарском основан је под именом „Прихватилиште за дјецу избјеглица“. Основало га је Министарство удружбе Независне Државе Хрватске, са задатком да се из осталих логора ту сакупе деца и одгајају у усташком духу, по узору на јаничаре. Објављени извори наводе да је први транспорт са децом кренуо из Загреба 11. јула

и стигао у Јастребарско средином јула 1942. године. Да је било свакаког малтретирања, наводе сви сведоци, и помињу такође самицу, какве постоје само у затворима, а никако у дечјим домовима.

Један од најпотреснијих објављених докумената који говори о умирању недужне деце је бележница чувара месног гробља Фрање Иловара. У њој је он водио дневник укопа малих заточеника. По наређењу данима је сахрањивао мртве малишане. Дечија тела, како наводи гробар, била су спакована у кутије и сандуке. Да би их што више стало у један сандук, силом су затварани сандуци. У једној „киштри“ могло је бити и по 8 – 10 деце. Свеска Фрање Иловара исписана крупним словима и цифрама, најтужнији је сведок дечијег страдања у том усташком логору. Чувар гробља је своје трудодане рачунао на „куне“ и „комаде“. Рачуне је својим потписом оверавала часна Гаудиенција. Свеску је описао Драгоје Лукић у својим књигама. На првој страни дневника записано је да је само дана 22. јула 1942. године сахрањено 107 деце. Онда стоји рачун и потврда: „Примио на рачун копања гробова 10 000 куна за сто комада дјеце покопане“. На следећем листићу је забелешка: „Рачун за укуп – 243 комада дјеце х 150 куна – 36 450 куна“. Од 22. јула до 11. августа 1942. године гробар је свакога дана записивао колико је покопано мушке, а колико женске деце. Све до октобра 1942. године бележио је ове страшне бројке. Крај сваког датума испод слова која су означавала пол, записивао је цифре или уносио само усправне цртице, свака цртица је представљала једну смрт.

Убрајањем Свете деце мученика, јастребарских и сисачких, пострадалих у логору Јастребарско у Диптих светих наше помесне Српске цркве, чувамо молитвено сећање на невину дечицу која су немо стојала пред својим целатима и умирала у најгорим мукама, која су се могла до тада пронаћи само у Житијима првих мученика и великомученика Христове Цркве.

Света 73 Свештеномученика

Горњокарловачка

Лику светих са простора Епископије горњокарловачке прибројани су и Свети Свештеномученици Горњокарловачки, чији спомен има бити заједно са споменом Светог свештеномученика Саве горњокарловачког 17/4. јула. О Свештеномученицима горњокарловачким са простора Епископије

горњокарловачке која обухвата Банију, Кордун, Лику, Горски Котар, Кварнер, Истру и дио Жумберка, постоје писмена и усмена предања чији су извори свештенство, монаштво и верни народ са ових подручја, а међу којима су многи били и сведоци мучеништва за веру, које су поднели свештеномученици горњокарловачки.

У свештеномученике, поред свеопштег празника Светих новомученика горњокарловачкиг убрајају се они који су пострадали у периоду Другог Светског рата, а чија већина житија је побројана и заједно са службом и акатистом објављена 2010. године у публикацији Димитрија З. Плећевића под називом "Нови сведоци Васкрслог Христа" – Свештеномученик Сава Епископ горњокарловачки са пострадалим свештеномученицима.

Поред православних Срба, свештеномученика, морамо поменути да је међу свештеномученицима било и оних који нису рођењем били Срби, али који су услед политичких ситуација или прогона своје уточиште пронашли у Епархији горњокарловачкој где су служили својој Светој Цркви православној. Међу њима значајно је поменути свештеника Станислава Насадила, пострадалог заједно са Свештеномучеником Савом, Епископом горњокарловачким, чије је име решењем Свештеног Синода Православне цркве у чешким земљама и Словачкој, унесено у диптих Светих. Такође, поред свештеномученика Станислава Насадила, битно је поменути и име свештеномученика Михаила Гутовског, руског емигранта, који је своје уточиште након турбуленција у његовој родној земљи пронашао у Епархији горњокарловачкој, где је и службовао и на концу свој живот положио за Спаситеља нашег Господа Исуса Христа.

Свештеномученик Сава (Трлајић) Епископ горњокарловачки, који је уједно и патрон Епархије горњокарловачке, уписан је у Диптихе Светих, током редовног заседања Светог архијерејског Сабора Српске православне Цркве, 1999. године, а од ове године, Саборском одлуком заједничком празновању прибројани су и Свештеномученици горњокарловачки и њихов спомен литургијски прослављамо 17. јула.

Свети Данило, Епископе карловачки и плашчански и са њим исповедници, игуман Симеон, свештеници Марко и Теодор и ђакон Јанко Прушчевић, Света децо мученици, јастребарски и сисачки, Свети свештеномученици горњокарловачки, молитве Бога за нас!

ДЕТИЊСТВО ЈУЧЕ И ДАНАС

Деца не желе да одрасту. Недавно сам дошао до овог запањујућег открића. До сада сам био уверен у то да сваки дечарац у одговор на питање одраслог: „Шта ћеш бити кад одрастеш?“ поносно одговара: „Космонаут!“ или: „Алпиниста!“, или неко други из јуначког дела човечанства. Није случајно што девојчице кад мама није код куће обувају њене ципеле и тако ходају и смешно мажу своја дечја лица шминком. Није случајно ни што момци журе да обрију своје прве паперјасте бркове како би се они што пре претворили у праве. Деца желе да буду одрасла. И чак кад су несрећни дечаки 1990-их година хтели да буду или „посланици“ или „мангупи“, а девојчице њихове „сапутнице“ из пословне пратње (захваљујући телевизору и општој атмосфери у земљи) свеједно су се у томе угледали на одрасле и хтели да изађу из детињства. Међутим, дошло је време кад на питање: „Шта желиш да будеш кад одрастеш?“ човек у одговор може да чује: „Па не желим да одрастем.“

Ова реченица не значи да мали човек не зна да ће одрасти. Зна. Наша деца су паметна. То такође не значи да ће се човек који одрасте одрећи задовољстава одраслог човека. Али то значи да савремено дете које све одлично разуме свесно не жели да уђе у зону личне одговорности и да напусти зону комфора у којој све и сви раде за њега.

Наша цивилизација је цивилизација ритуалног плеса око малог детета које стоји на табуреу. Дечји луна-паркови, дечји телевизијски канали, наменски супермаркети пуни и препуни дечје козметике, играчака и одеће... Изгледа да се читав свет одраслих људи договорио (по први пут у историји човечанства) да деци да све и одмах. Какви ће бити плодови ових напора и каквог миша ће родити ова гора, сад видимо делимично, а у потпуности ћемо видети касније.

Уопште не желим да критикујем све одреда. На пример, дечју медицину можемо заслужено да хвалимо од ујутру до увече, пошто је релативно донедавно дечја смртност свуда била колосална. Човек који је доживео рану младост изгледао је као срећник у поређењу са својом браћом и сестрама који су умрли у раном детињству. Манделштам је о томе писао:

О, какви смо лицемери,
Како лако заборављамо,
Да смо у детињству ближи смрти
Него у зрелим годинама.

Детињство је нежна незаштићеност и беспомоћност. И ако смо у време Манделштама то већ „лако заборавили“, у наше време је то још много више изражено. За дечје животе се одвија борба и они се заиста спасавају. А тамо где се спасење не оствари то се доживљава као страшна трагедија. Траже се кривци и проналазе средства да се избегне поновна трагедија. И ова борба за сваког човека без разлике на пол, расу или урођене болести изгледа као историјска победа хришћанског учења о личности. Сваки човек је јединствен и непоновљив. За свакога се вреди борити и савремена техника нам омогућава да то чинимо.

Али идемо даље.

Једноставно треба да оценимо по заслуги оно што данашње дете има и што раније није имало. На пример, књижевност. Шта бисмо радили без ње? Шта бисмо без „Доживљаја Тома Сојера“, без „Алисе у земљи чуда“, без „Крцка Орашчића и Краља мишева“? Апсолутно је немогуће замислити детињство без Вини Пуа или Мачка у чизмама, без Мухе-Цокотухе, без Црвенкапе. А књижевност за децу се појавила тек... у XVIII веку. Узгред речено, отприлике у то време се појављује и представа о детињству као о посебном времену, представа о „институцији детињства“. Пре тога је и у Немачкој, и у Енглеској, и у Византији, и у старој Русији све било другачије. Наравно, деци су се причале бајке, страшне приче о поучна казивања. Међутим, то није било посебна врста умне делатности и усменог стваралаштва. Све је било врло блиско свету одраслих. И узгред речено, праве бајке, које нису прошле кроз сито књижевне адаптације и „ублажавања оштрих углова“ тешко да ћемо прочитати деци или им понудити да сама читају. Истинске бајке истинских народа света су заиста страшне и натуралистичке. И управо најновијем добу с његовим специфичним односом према детињству као златном и невином добу дугујемо све Карлсоне и све Палчице.

Па добро. Чини ми се да и ова тачка

представља несумњиву победу. Хајдемо даље.

Одећа. И по разноврсности, а често и по ценама тржиште децје одеће представља пандан тржишту одеће за одрасле. И данас нам је тешко да замислимо да се „децја одећа“ као таква појавила пре свега 200 година, прво у Енглеској. И шта би друго могли да носе ови острвљани ако не морнарску одећу (деца треба да се угледају на одрасле и да теже ка томе да стану поред њих)? И тако су се појавила оделца за маринце – мале морнаре, управо оне „морнарске мајице“ које добро знамо из историје одеће. Од тада је све кренуло. Јакнице, хулахопкице, мантилићи, ципелице. Часописи за децју моду и конкурси за мале помодарке. А пре тога су се сва деца облачила као мали одрасли људи. Бројеви су били мањи, а крој и материјал исти. Чак се шило простије да буде јефтиније. И млађи су носили одећу после старијих. У принципу, као код Некрасова:

У великим чизмама, у кожуху од овчје коже,
У валиким рукавицама, а сам је... као нокат.

Дете је у овој песми сасвим одрастао човек. И није нешто специјално. Сва деца су тада била

мање-више таква. И премда су нам ову слику нудили као илустрацију некаквог ужаса из којег треба одмах да се ишчупамо и да идемо у социјализам, ја код Некрасова не осећам никакву осуду у овој слици. Напротив, осећам извесну очараност и одушевљеност овим малим трудбеником за којег је свет суров, али схватљив. И јасно му је његово место у овом свету.

– Дакле, види ти то! А како се зовеш?

– Влас.

– Колико имаш година! – Шест сам напунио...

– Хајде, море! – повика малишан басом,
Повуче узде и крену брже.

Али нас ће, наравно, ужаснути и децји рад (најгрубље кршење савремених закона) и одећа за одрасле на малом човеку. И ја ћу се ужаснути заједно с вама. Ужаснућу се због контраста између прошлости и садашњости, посебно ако се будем сетио овог стиха гледајући децје игралиште са шестогодишњим малишанима који циче или стојећи испред излога продавнице

дечје одеће. Како год човек да окрене и како год да оцењује промене, далеко смо отишли. Хајдемо даље.

Играчке. Недавно сам у биографској књижици о цару Јустинијану прочитао византијски епиграм који се односи на прелазак из дечјег узраста у одрасли. То је друга половина I миленијума после Христовог Рођења.

Данас сам, Господе, напунио седам година. Не смем више да се играм.

Ево моје чигре, мог обруча и моје лопте. Узми их, Господе.

Овде је, као што видимо, присутна иста мисао о прераном (по нашим мерама) ступању у зону одрасле одговорности. Међутим, овде је и оскудан списак играчака које симболизују детињство.

Да ли можете да замислите да наше дете (па добро, не са седам, али макар са четрнаест година) да Христу своје играчке? Ја не могу. Оно никоме неће дати своје играчке. Чак ни Господу. Оно ће хтети нове играчке у замену за старе. И њихов списак ће бити подугачак. „Ево мојих нинџа-корњача, трансформерса и диносауруса. Ево моје железнице и механичких

аутомобилчића. Ево безбројних лутака, лопти и тротинета који ме одавно не занимају. А ево мог плеј-стејшна, ево таблета с мноштвом игрица. Њих никоме нећу дати и то ће трајати вечно, јер намеравам да се вечито играм.“ Тако ми изгледа верзија старог византијског текста у овим условима. И овде не могу да кажем да смо напредовали ни за један корак.

Уосталом, о томе је написано на хиљаде књига. И о томе како се људи увек играју само мењајући облик игре и величину улога. И о томе да на споју случаја и законитости врца мисао о Божанском Провиђењу. И о томе да колективне игре социјализују човека, а појединачне развијају машту. Не могу да поновим сву гомилу информација, јер их има напретек, а сам ни из далека не знам све. Али стојећи испред излога или у савременој продавници играчака само се сећам класичних пиштаљки и обруча којима су се деца играла миленијумима. Сећам се крпених лутака и глинених коњића и најезим се због контраста с данашњим изобиљем.

Још размишљам о девојчици која даје инјекцију лутки Маши, храни је кашом и прича јој причу за лаку ноћ. И о дечаку који вози по

поду ватрогасна кола и оглашава се звуцима аутомобила који вози. Питај га и он ће ти испричати који пожар иде да гаси и колико људи има у екипи. Затим размишља о деци која су се упиљила у екран са сензорима и схватам да се ради о потпуно различитим играчкама.

Али и томе ћете размислити сами или ћете прочитати у другој књизи. А ми идемо даље. Већ смо видели да савремено дете живи у свету у којем је за њега смишљено толико свега лепог и корисног да му се врти у глави. И све то нису имали милиони деце из других епоха. Над овом децом се није надвијао добри доктор, они су имали шансе осам према десет да умру у нежном узрасту. Носили су грубу одећу и радили су од детињства. Њихове играчке су биле примитивне, а децјих књига није било ни на виду, а да не причамо о цртаним филмовима или компјутерским играма. Њихова храна је била храна за одрасле. Читав асортиман „хране за децу“ се састојао од мајчиних груди и кад је дете престајало да сиса јело је исто што и одрасли у његовом региону. И није било никакве чоколаде и газираних сокова.

Значи, саградили смо рај? Рај за децу? Вероватно. Само, док је раније дете прерано попримало озбиљан израз лица сад постоји ризик да ће дете одбити да одрасте.

Оно ће штети (кад му већ порасту бркови и кад постане пунолетно) да мења играчке и да мења задовољства. Неће штети да ради, зато што је то тешко. Колико је само страшно да човек сваког дана устаје и иде на посао! Неће му несносно изгледати само тежак и опасан посао ватрогасца, већ ће му чак и нешто једноставније претити неиздрживом тежином.

Оно неће штети да заснује своју породицу. Просто ће се плашити. А од полних радости неће моћи да се одрекне пошто је природа у младићком узрасту скоро непобедива чак и за савршене. И добићемо нешто чудно. С једне стране размажено и ђудљиво биће, а с друге развратно и сурово (јер је неодговорно).

Плаћање услуга за обезбеђивање сопственог задовољства прећутно ће поверити родитељима. Јер они су га родили, није он молио. И они су га

тако дуго гајили и неговали. Зашто сад обијају да га гаје и да га негују? И не само то, још им је пало на памет да старе и слабе и сад траже помоћ од њега! А он није потписао да ће то да ради! Превише је навикао на то да се свет врти око њега са свим чоколадицама, вртешкама, мобилним уређајима и сл., а да он стоји на табуру посред скупштине одраслих и рецитије песмицу коју је научио. Одрасли су притом, као што је обичај, одушевљени!

Молим вас да сами завршите размишљање о могућим минусима ове невиђене среће која се обрушила на нашу децу пред крај историје. Јер очигледно је да је оно што имамо плус. Шарени, дотерани, карневалски плус. И више не можемо да живимо другачије, зар не? С тешким радом и глиненим пиштаљкама. Међутим, живот се не састоји само од плусева. Треба да постоји и минус, исто као у батерији захваљујући којој ради даљински за телевизор. И где је овај минус? Можда сам све измислио? Јер свештеници често причају страшне бајке. А можда заиста нашу децу која су упила незамисливу за раније епохе количину задовољства чекају и неке незамисливе невоље? А и нас заједно с њима? Сачувај Боже, али треба размислити.

И треба челичити дете, такође га треба учити да ради. И да трпи бол, и да поштује ближње. И још много тога треба радити. Зато што имитирајући рај за децу немамо прави Рај. Живот је и даље оштећен и отрован грехом, болом и смрћу. Цивилизација нам је просто замаглила очи дречавим декорацијама. И треба припремати дете за прави живот, а не за супермаркет. Иначе дете неће штети да одрасте. А сложите се, одрасли чика с мозгом бебе је појава подједнако одвратна колико и друштвено опасна.

У принципу, покушајте да сами размислите о овој теми до краја.

Протојереј Андреј Ткачов

Са руског Марина Тодић

7/23/2019

Преузето са: www.pravoslavie.ru

НЕ ОСУЂУЈТЕ!

”Преклињем вас: не осуђујте никога, ово је најлакши начин да не будете осуђени у будућем веку.”

Из писма игумана Никона (Воробјов, † 1963)

Сви добро знамо заповест из Јеванђеља: Не судите, и неће вам се судити (Лк. 6, 37). Али, из свог животног искуства знамо да управо ову заповест најчешће кршимо. Своју пажњу и духовни поглед стално усмеравамо на животе и поступке других људи. Последње што желимо је да строго и будно пазимо на себе. Склони смо да грешке других људи посматрамо са тачке гледишта судије, а сопствене грехе – увек са становишта адвоката. Занимљивије је анализирати понашање ближњих и судити им: томе много времена посвећује не само већина неверујућих, већ и многи од нас.

Навешћу пример. Потпуно различити људи стоје у реду за исповест, свако чека свој ред. Већина су одрасли, али има и младих. Након старије жене, коју је свештеник брзо исповедио, прилази млада, симпатична девојка. И свештеник много дуже слуша њену исповест. Људи у реду почињу аутоматски да размишљају: „Девојка је лепа и млада, па је наш баћушка очаран. На крају крајева, он је жив човек, коме се то не дешава...” Али, разлог је био другачији. Девојка о којој је реч имала је говорну ману, муцала је и требало јој је много времена да наброји све своје грехе. Због тога је исповест трајала толико дуго. Ипак, неки људи су пожурили да осуде свештеника.

Негативно искуство је човеку неопходно и често корисно. Знајући своје грешке, хришћанин увиђа своју ограниченост и неспособност да исправно сагледа туђи живот. Уверава се да може погрешити. За поштеност човека грешке су неопходне: уче га смирењу и помажу му да се избори са осуђивањем других.

Грех осуђивања често је присутан у породичном животу, међу блиским рођацима – једном речју, међу онима које највише волимо. Недавно сам чуо следећу причу. Једна жена је својој ћерки донела две велике и лепе јабуке. Девојчица је радосно узела обе јабуке и прво загризла једну од њих. Мајка је чекала да ћерка подели другу јабуку са њом. Али, девојчица је уместо тога загризла и другу јабуку. У мајчиним очима појавиле су се сузе: толико је

желела пажњу и љубав своје ћерке. Мислила је како је није успела научити оном најважнијем – љубазности и саосећању. Међутим, мајка је исхитрено осудила своје дете. Прогутавши други залогај, девојчица је пружила мајци једну од загрижених јабука и рекла: „Мама, узми ову јабуку! Слађа је од оне друге!” Ова прича из реалног живота учи нас да не журимо са закључцима и да не судимо о другима „пребрзо“, већ да се потрудимо да стрпљиво носимо бремена један другог (Гал. 6, 2). Човек је биће које се стално мења, и морамо веровати да ће се пре или касније открити наша најбоља душевна својства.

У нашој борби са грехом осуђивања веома је важно пратити своје помисли. Потребан нам је посебан духовни „филтер“ који ће задржати све грешно и нечисто – све такве ствари које продру у душу и почну да прљају човека кроз помисли и осећања. Ради се о обраћању пажње на свој унутрашњи живот и, што је најважније, о неповерењу у сопствене помисли. „Не верујте себи“ – то је златно аскетско правило. Многи хришћани су га испунили и тиме постигли светост живота. Не верујте помислима које приказују друге људе с најгоре стране и воде ка греху осуђивања! Потребно је много унутрашњег напора да се затворе очи пред недостацима других људи и виде само њихове најбоље особине. Старац Пајсије Светогорац је такву врсту духовног труда назвао „умећем добре помисли“.

Дозволите ми да речено илуструјем примером који показује како је један те исти човек виђен из три различите перспективе. Једном су три брата, која су се затекла ноћу у пољу, угледала усамљеног путника. „Ово је сигурно лопов и пошао је да опљачка некога усред ноћи“, помислио је први брат. „Ово мора да је неки развратник. Пошао је на састанак са неком женом, да би згрешио с њом“, одлучио је други брат. „Без сумње, овај странац путује у суседни град, где се налази велики манастир, како би ујутру уз молитву прославио хришћански празник“, мислио је трећи брат.

Кристално је јасно да је сваки од њих мерио путника по сопственој мери (Мт. 7, 2). Исто се дешава у нашем духовном и свакодневном животу када процењујемо поступке људи који нас окружују и верујемо својим помислима.

Не само у метрополама, већ и у малим градовима често видимо људе пијане, лоше обучене, како просе. Ти људи спустили су се на само дно друштвене лествице – изгубили су посао, заборавила су их сопствена деца, издали их вољени супружници... А има и оних који су на принудном лечењу, имају полицијски досије, живе као скитнице и издржавају дугогодишње затворске казне. Сви они живе на граници очајања, а понекад и самоубиства. Неки од њих прелазе ову страшну црту. Можемо ли их осудити? Имамо ли ми право на то? Намеће се само један одговор: Не, и још једном не! Као што су говорили људи који су живели у стара времена, пре него што неке било шта замерите, обујте његове ципеле, прођите његовим путем, спотакните се о сваки камен на том путу и претрпите све недаће које је он поднео! Ван сваке сумње, после тога нећемо хтети да осудимо човека који је до пре минут био страшно крив у нашим очима!

Авва Доротеј је причао како су једном трговци робљем продали две девојчице двома различитим женама. Једну девојчицу купила је побожна удовица, а другу блудница. Свака је на свој начин васпитавала своје усвојено дете. Удовица – у страху Божјем и благочешћу, а друга – у разврату и греху. Пред нама је тајна Божја. Ко то може објаснити? Једна девојка је годинама учила о Богу и Вечном Животу, док друга никада није видела ни чула ништа добро, окружена пороком и непристојношћу. Како је могуће обема девојкама судити на исти начин?

Грех осуђивања тесно је повезан са таквом болешћу наше душе као што је радозналост. Морамо бити мање заинтересовани за то како други живе, а не трошити на то своје драгоцене унутрашње енергије и силе. Радозналост увек изазива збуњеност због туђег начина живота, па човек неизбежно губи свој душевни мир. Гледање „бољег живота“ прво доводи до зависти, која се дефинише као „туга због благостања ближњег“. Затим завист подстиче развој греха осуђивања. Погледајте људе

који никога не осуђују: они живе строго и нерасејано. Не интересују их туђи животи и труде се да не виде како недостатке, тако ни успехе својих ближњих. Сувише смо слаби да бисмо се, како апостол Павле каже, „радовали са радоснима“ (Рим. 12, 15). У већини случајева завидимо туђој радости. Мали је број оних који великодушно покривају недостатке својих ближњих – већина пада у осуђивање. И тако долазимо до исправног закључка: морамо обуздавати своја чула, посебно чуло вида и слуха, борити се против радозналости и мање причати о туђим животима.

Предлажем вам да чујете причу која потврђује истинитост управо реченог. Једна породица је била приморана да промени место становања. Преселивши се на ново место, жена није променила своју стару навику да често гледа кроз прозор у друге људе. Једног дана изненађено је приметила да је њена комшиница окачила потпуно прљав веш да се суши. То јој се учинило врло чудним и жена је одмах осудила своју „лењу“ и „неуредну“ комшиницу. Исто се понављало неколико дана заредом: комшиница је изнова и изнова качила прљав веш у дворишту, што је поново и поново изазивало осуђивање код жене. Најзад, једног сунчаног дана, жена је погледала кроз прозор и довикнула мужу: „Погледај, данас коначно видим потпуно чист веш у дворишту наших комшија!“ На то јој је муж пребацио: „Не баш, данас сам рано устао и опрао прозоре како треба!“

Било би тако дивно да се из уста хришћана никада није чула ни најмања осуда чак ни најгорих људи. „Оправдајте свакога“ – каже стара јеврејска мудрост. То значи да не би требало да тражите потврду својих лоших мисли о неком човеку, већ, напротив, да се потрудите да га разумете и оправдате у свом срцу.

Ако ово будемо практиковали, болест осуђивања ће слабити у нашим душама. Осуђивање као страст престаће да нас мучи. Престаће страдање које изазива ова страст. Јеванђелска заповест о неосуђивању, као и свака друга заповест, пружиће нам унутрашњи мир и духовну радост ако је испуњавамо. Испуњавање заповести кроз уздржање увек је мала победа

над самим собом, а такве победе могуће су само са Христом, Који је „близу“. У супротном, пожњећемо плодове нашег неверовања у Бога и страдаћемо као што страдају деца која не слушају одрасле.

На крају нашег разговора, желим са читаоцима да поделим причу из детињства. Једног врелог летњег дана до наше куће довезао се наш добри комшија, ујак Саша, који је нас, децу увек возио на свом мотоциклу са приколицом. Показао ми је на издувну цев, која је светлוצала на сунцу, и нежно рекао: „Веома је врућа, не дирајте је.“ Међутим, чим је ушао у кућу, отрчао сам до мотоцикла и босом ногом дотакао забрањену цев. Одмах сам се опекао у додиру са врућим металом, почео да скакућем и безглаво одјурио кући.

Питање је: Да ли сам имао право да било кога другог кривим за опекотине? Јасно ми је речено: „Не дирај, иначе ћеш бити повређен.“ Тако се и догодило. Ако кршење закона физичког света доводи до страдања нашег тела, онда кршење духовних закона наноси штету и причињава бол нашој бесмртној души. А свако од нас има само једну. Речено је више него тачно и када се ради о греху осуђивања, с којим ћемо се, уз Божју помоћ, борити.

Превод са енглеског за svetosavlje.org
Бојана Милидраговић
Извор: Orthodox Christianity

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Наставак хуманитарних активности на петрињској парохији

У циљу пружања помоћи становништву чији су домови и зграде економије након земљотреса категоризовани као објекти са високим степеном оштећења, Црквена општина Петриња је у претходном периоду спровела низ активности чији је примарни циљ био осигуравање грађевинског материјала као најтраженијег вида помоћи, како би се оштећени објекти ставили у функцију. Поред грађевинског материјала, осигурана су средства за куповину једне куће, санацију оштећеног кровишта, куповину кућних апарата и мотокултиватора.

Овом приликом се срдечно захваљујемо Граду Новом Саду и Фонду за избегла и расељена лица Покрајинске Владе Војводине на челу са директором Фонда г. Душком Ћутилом, Митрополији загребачко-љубљанској, Хуманитарној организацији “Срби за Србе”, г. Крешимиру Мацану из Загреба, као и свим племенитим људима који су пружили руку пуну љубави и милосрђа.

Средствима Града Новог Сада у износу од 26.000,00 евра извршена је куповина грађевинског материјала за породицу Милана Стојаковића из Мацара, Стеве Караице из Тремушњака, Станка Шербеџије из Лушчана, док је за

породицу Здравка Поповића из Лушчана извршена куповина куће у Доњој Бачуги са једним хектаром пољопривредног земљишта.

Средствима Митрополије загребачко-љубљанске извршена је куповина грађевинског материјала за породицу Живка Рака из Мошћенице, Стеве Тркуље из Петриње, Николе Обрадовића из Доње Бачуге, Милана Куловића из Лушчана, Небојше Бунчића из Великог Шушњара, док је на кући Иванке Боричић из Петриње извршена санација оштећеног кровишта.

Средствима ХО “Срби за Србе” у износу од 11.000,00 евра извршена је куповина грађевинског материјала за породицу Зорана Полимца из Банског Грабовца и мотокултиватора за породицу Зорана Драгића из Моштанице.

Средствима г. Крешимира Мацана из Загреба осигуран је грађевински материјал за породицу Лазара Полимца из Банског Грабовца.

За Јована Јованчевића из Петриње, Божану Свилокос из Јошавице, Мићу Миљевића из Лушчана, Зорку Шапоњу из Мале Паукове, Ненада Ивковића из Дрљача, Љубицу Пречаницу из Горње Бачуге осигурали смо помоћ у виду кућних апарата.

Позивамо сав богољубиви народ да и у наредном периоду наставе са помагањем народа Божјег на Банији.

Протопрезвитер Саша Умићевић, парох петрињски

Епископ Герасим: Кротост и смиреност су темељ сваке хришћанске врлине

У Недељу Цвијетну, дана 17.04.2022. године Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је Свету архијерејску литургију у храму Светог Оца Николаја у Ријечи. Епископу су саслуживали: протопрезвитер-ставрофор Мићо Костић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, протопрезвитер Јован Галамић и протођакон Небојша Анђић. Након завршеног литургијског сабрања епископ Герасим извршио је чин освећења маслинових гранчица те се бесједом обратио вјерницима који су се окупили у великом броју. „Радуј се кћери Сионова и подвikuј ћери Јеруслимова јер ево иде цар твој, праведан је и спасава, кротак и јаше на магарету...“ Управо кроз те ријечи Светог цара Давида можемо да видимо која је мисија Христова на земљи. Многи су га очекивали као војсковођу који ће да их спаси од тиранина-окупатора, међутим Он је дошао да нас спаси од много горег непријатеља и окупатора душа наших, од гријеха и смрти... Да нас приведе познању истине своје, да нас приведе царству Небеском. Господ је кротак и смирен и као такав је ушао у Јерусалим. Такви и ми треба да будемо да би наша срца могла да Га приме. Кротост и смиреност јесу темељ

сваке врлине хришћанске и свега онога што је добро... Када је срце наше чисто, оно је пуно Благодати Духа светог. Само такво срце јесте дом Божији, а за то је потребна чврста вјера, та вјера која васкрсава Лазара четвородневног, потребна је данас више него икад.

Света Тајна Јелеосвећења у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком

У Велику сриједу 20. априла 2022. године, Страсне седмице у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком, служена је Света Тајна Јелеосвећења коју је служио Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим. Светој Тајни је присуствовао велики број вјерника са простора цијеле епархије горњокарловачке. Свето Писмо и црквено Предање нам сведоче древност ове Свете Тајне која се над потребитима обављала још у првим вековима хришћанства. Она се првенствено служи ради исцељења душе и тела, а то видимо по ријечима светог апостола Јакова: *Болује ли ко међу вама? Нека дозове презвитере црквене, и нека се моле над њим, помазавши га уљем у име Господње. И молитва вере ће спасити болесника, и подигнуће га Господ; и ако је грехе учинио, опростиће му се. (Јак. 5, 14-15)*

Преосвећеном Епископу Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Славиша Симаковић, протопрезвитер Миле Ристић, протопрезвитер Милан Симић, презвитер Драган Михајловић, презвитер

Саша Кремић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић. По окончању Свете Тајне Јелеосвећења, трудом архимандрита мр Наума (Милковића), приређено је послужење у манастирском конаку за све вернике који су увеличали ово сабрање.

Свети и Велики Петак у Карловцу

Сва твар измијени се од страха, гледајући Тебе Христe, објешена на Крсту: сунце се помрачи, и темељи земље се задрмаше, све састрадаваше Створитељу свега. Ти Који си драговољно све претрпео нас ради, Господе, слава Теби. (Стихира на Господи возвах)

На Велики Петак, 22. априла 2022. године, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је вечерње богослужење са изношењем плаштанице у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу.

У овој свештеној служби сећамо се страдања и смрти на Крсту Спаситеља нашег Господа Исуса Христа, који је сва мучења, унижења, пљување, шамарање, ругање, исмијавање, црвену хаљину, сунђер, оцат, клинце, копље, примио нас ради и ради нашега спасења.

У току свете службе, на стиховним стихирама уз пјевање стихире „Тебе који се одијеваш..“, Епископ Герасим је заједно са свештенством извршио изношење плаштанице која симболично обиљежава полагање Христа Спаситеља у гроб.

Преосвећеном Епископу г. Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић,

протопрезвитер – ставрофор Милидраг Стокановић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић.

Празник Васкрсења Господњег у Карловцу

Празник Васкрсења Христовог свечано и торжествено је прослављен 24. априла 2022. године, у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу. Светим Евхаристијским сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим, коме су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер – ставрофор Милидраг Стокановић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић. Васкршњу посланицу Архиепископа Пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског Господина Порфирија и свих архијереја Српске Православне Цркве, упућену свештенству, монаштву и свима синовима и кћерима наше Свете Цркве, прочитао је протопрезвитер-ставрофор Милидраг Стокановић.

По заамвној молитви Епископ Герасим је осветио васкршња јаја и Артос, који су симбол Васкрсења Христовог, а по завршетку Свете Литургије, Владика Герасим је свим присутнима честитао највећи хришћански празник ријечима:

Христос Васкрсе – Ваистину Васкрсе!

ЕПИСКОП

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска
телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ЈЕРЕСЈ
Џаша Лончина

Мирослава Крлеже 15, 47000 Карловац

mob: +385 (0)95 4312 121
e-mail: prva.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР
Митко Костич

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 • faks +385 (0)51 324 160
e-mail: prva.rijecka@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)91 5148250

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЉИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР
Горан Петковић

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 • faks +385 (0)52 520 654
e-mail: spco.pula@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)98 9793038

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР
Радослав Анђелић

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)98 563 613
e-mail: druga.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Јован Галамич

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 319 064 • mob: +385 (0)95 7233564
e-mail: druga.rijecka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Милан Симић

Б. Франкопа 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 • mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.ogulin@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Дарко Дугоњич

Владимира Назора 7; 47000 Карловац

mob: +385 (0)99 430 2121
e-mail: treca.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЋУ/СЛИЊАНУ

ЈЕРЕСЈ
Драган Михајловић

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

mob: +385 (0)97 6682641
e-mail: spco.gospic@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊЕЈ ЛАПЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК
Презраг Сушић

Маршала Тита 11; 53 250 Доњи Лапач

tel: +385 (0)53 765 154 • mob: +385 (0)95 871 6269
e-mail: spco.donji-lapac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (IV)

ПРОТОЈЕРЕСЈ – СТАВРОФОР
Милидраг Стојановић

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)95 776 776 9
e-mail: cetvrta.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. ЈУРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР
Јованко Стојановић

Докмановић 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 • fax: +385 (0)51 877 137
mob: +385 (0)98 801051
e-mail: spco.moravice@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ПРОТОНАМЕСНИК
Презраг Пантелић

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 7890 864 • fax: +385 (0)23 7890 865
mob: +385 (0)99 5962569
e-mail: spco.gracac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Миле Ристич

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 • fax: +385 (0)44 733 329
mob: +385 (0)91 5850546
e-mail: spco.topusko@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Милан Симић
администратор парохije

Центар бб 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 56 6179 • fax: +385 (0)47 566 351
mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.dreznica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОЈ

ЈЕРЕСЈ
Џаша Њежић

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

mob: +385 (0)98 130 0531
e-mail: spco.plaski@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ЈЕРЕСЈ
Горан Каламанда

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 • fax: +385 (0)44 880 615
mob: +385 (0)95 5208053
e-mail: spco.glina@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК
Никола Малобабич

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 • fax: +385 (0)53 756 367
mob: +385 (0)95 8061838
e-mail: spco.korenica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ
Џаша Умићевич

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 • fax: +385 (0)44 813 419
mob: +385 (0)95 5114669
e-mail: spco.petrinja@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАМЕСНИК
Слађан Никич

Трг др. Фране Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 • mob: +385 (0)98 9002171
e-mail: spco.otocac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МОНАСТИР РОЂЕЊА СВ. ЈОВАНА У ГОЛИНУ

АРХИМАНДРИТ
Михаило (Букчевић)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878188 • fax: +385 (0)51 878188
mob: +385 (0)91 7814314
e-mail: manastir.gomirje@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР
Славиша Симаковић

Даворина Трстењака 5; 44 430 Костајница

mob: +385 (0)95 8787 197
e-mail: spco.kostajnica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОНАМЕСНИК
Југослав Максимовић

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 • fax: +385 (0)44 871 811
mob: +385 (0)95 5094328
e-mail: spco.dvor@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МОН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДРИТ МР
Науш (Милковић)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 • fax: +385 (0)47 718 206
mob: +385 (0)99 744-002-9
e-mail: manastir.trojerucica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ЈЕРЕСЈ
Бранко Сантрач

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 • fax: +385 (0)47 883 519
mob: +385 (0)95 797 2549
e-mail: spco.kolaric@eparhija-gornjokarlovacka.hr

„Биографски лексикон Срба рођених у Епархији горњокарловачкој представља дјело чија је претензија да, на најсврсисходнији и у времену у којем живимо најприкладнији начин, читаоцима изложи азбучни попис имена, са пратећим биографским детаљима о личностима које су за вријеме овоземаљског живота оставиле неизбрисив, а у исто вријеме у вјерском, историјском и културолошком контексту памћења вриједан траг како у историји свијета уопште, а нарочито предјела које својим границама обухвата Епископија горњокарловачка“.

...из предговора **БИОГРАФСКОГ ЛЕКСИКОНА СРБА** рођених у Епархији горњокарловачкој

